

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, 28 kwietnia 2011 r.

**Pan
Jacek Kozłowski
Wojewoda Mazowiecki**

P/11/176
LWA-4101-01-01/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Mazowieckim Urzędzie Wojewódzkim, zwanym dalej „MUW”, kontrolę udzielania pomocy poszkodowanym w wyniku powodzi występujących w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 22 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działania Wojewody w zakresie udzielania pomocy poszkodowanym w wyniku powodzi występujących w 2010 r.

NIK pozytywnie ocenia inwentaryzowanie i szacowanie strat oraz gospodarowanie środkami z budżetu państwa przeznaczonymi dla poszkodowanych przez powódź. Stwierdzone przez NIK nieprawidłowości dotyczyły wypłaty gminie Słubice środków w kwocie wyższej o 56.128,32 zł od wycen rzeczoznawców oraz przekazania środków w wysokości 13 tys. zł gminie Słubice w terminie uniemożliwiającym ich wykorzystanie.

Zasięg terytorialny zjawisk powodziowych w województwie mazowieckim w maju i czerwcu 2010 r. objął: 30 powiatów, w tym 73 gminy, w wyniku których zostało poszkodowanych 2,4 tys. rodzin². Do dnia 31 grudnia 2010 r. została udzielona pomoc finansowa z budżetu państwa w kwocie 44.576,6 tys. zł, w tym w formie zasiłków:

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Jako rodzina traktowane były też osoby prowadzące samodzielnie gospodarstwo domowe, tj. osoby pełnoletnie nie pozostające na utrzymaniu rodziców i osoby samotne.

w wysokości do 6 tys. zł³ łącznie 7.724,7 tys. zł, w wysokości do 20 tys. zł łącznie 5.720,6 tys. zł i w wysokości od 20 tys. zł do 100 tys. zł łącznie 17.187,1 tys. zł⁴.

Na sfinansowanie wycen kosztorysowych szkód w budynkach i lokalach mieszkalnych przekazano 416,3 tys. zł, na zasiłki wspierające rodziny rolnicze⁵ wydatkowano 12.182,8 tys. zł a na zasiłki dla powodzian na cele edukacyjne kwotę 589 tys. zł. Koszty wynajmu i transportu kontenerów oraz wynajmu mieszkań wyniosły łącznie 756,1 tys. zł.

1. Zinwentaryzowanie strat, ich szacowanie i ustalanie zakresu niezbędnej pomocy poszkodowanym.

Wojewoda Mazowiecki informował na bieżąco jednostki samorządu terytorialnego (jst) o zasadach pomocy udzielanej z budżetu państwa oraz stosowanych w tym przypadku procedurach. Opracowano m.in. 20 pism, zawierających regulacje w przedmiotowym zakresie, zgodne z wytycznymi Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, zwany w dalszej części wystąpienia Ministrem. Korespondencję do gmin przekazywano w dniu otrzymania ww. wytycznych i sukcesywnie w dacie przystępowania kolejnych jednostek do realizacji zadania.

Wojewoda Mazowiecki bez zbędnej zwłoki występował do Ministra o środki na wypłatę zasiłków dla poszkodowanych. Pierwsze wystąpienia o środki, dotyczące pomocy (do 6 tys. zł, do 20 tys. zł i do 100 tys. zł), przekazano Ministrowi 26 i 31 maja 2010 r. (łącznie na kwotę 7.000 tys. zł), po zgłoszeniu zapotrzebowania przez 12 gmin w dniach: od 21 do 24 i od 25 do 31 maja 2010 r. Niezależnie od ww., uruchomiono środki w wysokości 1.000 tys. zł z budżetu województwa mazowieckiego na zasiłki do 6 tys. zł. Trzem gminom przekazano z w/w środków kwotę 516 tys. zł w dniu 21 maja 2010 r., tj. w dacie przyjęcia wniosków z gmin i w trzecim dniu od daty wystąpienia powodzi (18 maja 2010 r.). Kolejne dwa, z czterech złożonych przez Wojewodę Mazowieckiego do Ministra wniosków w zakresie przedmiotowej pomocy, wystosowano w dniu 25 czerwca 2010 r. i 9 września 2010 r. na podstawie analizy zgłoszonych przez jst zapotrzebowań na środki (wg stanu na dzień 17 czerwca 2010 r. i 1 września 2010 r.) oraz informacji o bieżącym ich wykorzystaniu.

W celu udzielenia pomocy rodzinom rolniczym Wojewoda Mazowiecki powołał, na wniosek jst, łącznie 85 Terenowych Komisji ds. szacowania szkód w gospodarstwach rolnych. W tym 60 Komisji powołał w dacie otrzymania wniosku. Protokoły oszacowania szkód

³ Zasiłki przeznaczone dla osób lub rodzin, które poniosły straty w gospodarstwach domowych i znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji, w której nie mogły zaspokoić niezbędnych potrzeb życiowych w oparciu o posiadane środki własne

⁴ Zasiłków na remonty i odbudowę budynków mieszkalnych;

zostały sporządzone do 2 miesięcy od daty zatwierdzenia składu Terenowych Komisji, tj. zgodnie z postanowieniami § 4 pkt 2 Zarządzenia Nr 42 Wojewody Mazowieckiego z dnia 1 lutego 2010 r.⁶ Na 20 skontrolowanych protokołów z prac ww. Komisji, wszystkie zawierały elementy określone w § 6 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁷.

Stosownie do jednego z wariantu wskazanego w pismach Ministra z 27 maja 2010 r. znak: SVS-1744/2010⁸ oraz Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Infrastruktury z dnia 26 maja 2010 r. (przekazanego przez Ministra do Wojewody w dniu 27 maja 2010 r.) Wojewoda zawarł umowy z 3 podmiotami, w imieniu których wycen kosztorysowych dokonywało 11 osób będących członkami Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa (PIIB) w specjalności konstrukcyjno-inżynierskiej / konstrukcyjno-budowlanej. Pierwszą umowę na dokonanie 89 wycen kosztorysowych w zgłoszonych przez gminy budynkach, zawarto 19 lipca 2010 r. Ogółem wykonano 352 wyceny, średnia cena jednego kosztorysu wyniosła 1.188 zł.

2. Gospodarowanie środkami z budżetu państwa przeznaczonymi na pomoc dla powodzi.

Na podstawie analizy dokumentacji w zakresie udzielania pomocy gminom Gąbin i Słubice ustalono, że pierwsze transze na zasiłki do 6 tys. zł zostały przekazane w dniu złożenia wniosku i na drugi dzień od daty wystąpienia zdarzenia powodziowego, tj. 24 maja 2010 r. odpowiednio 2.400 tys. zł i 2.100 tys. zł. Kolejne środki na pomoc do 20 tys. zł i do 100 tys. zł, przekazywano w oparciu o dokonywane oceny rzeczywistego zapotrzebowania na środki, uwzględniając analizę realizacji zadania przez gminy.

Środki na pomoc dla rodzin rolniczych zostały przekazane do gminy Słubice i Gąbin 13 października 2010 r., tj. 2 dni po dokonaniu zmian w planach finansowych jednostek oraz 8 i 9 dni od daty zgłoszenia zapotrzebowaniem na środki (odpowiednio 4 i 5 października 2010 r.). Tylko w jednym przypadku, tj. wniosku gminy Słubice z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie przyznania kwoty 13 tys. zł przekazanie środków nastąpiło 30 grudnia 2010 r. Gmina zwróciła niewykorzystaną ww. kwotę na konto MUW w dniu 17 stycznia 2010 r.

Po otrzymaniu od jst ostatniego wniosku na sfinansowanie kosztów wynajmu i transportu kontenerów (z 14 lipca 2010 r.) Wojewoda Mazowiecki wystąpił o środki do MSWiA 16 lipca 2010 r. Pomoc finansową przekazano gminom 3 sierpnia, tj. 3 dnia od daty decyzji Ministra Finansów o wprowadzeniu zmian w budżecie województwa mazowieckiego.

⁵ Pomoc w ramach „Programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie ziemi lub huragan 2010 r.

⁶ Dz. Urz. Woj. Maz. z 2010 r. Nr 25 poz. 370;

⁷ Dz. U. Nr 22, poz. 121 ze zm.

W zakresie sfinansowania wynajmu mieszkań pomoc została udzielona 1 gminie, w formie refundacji poniesionych do 30 listopada 2010 r. wydatków w tym zakresie.

Wojewoda przekazywał na bieżąco⁹ do MSWiA „Informację dotyczącą wypłat zasiłków celowych (narastająco) dla osób i rodzin, które poniosły straty w gospodarstwach domowych w wyniku powodzi, jaka miała miejsce w maju i czerwcu 2010 r.”, na podstawie danych uzyskanych od jst, tj. z meldunków telefonicznych i pism. Przekazano również do Ministra Pracy i Polityki Społecznej sprawozdanie wg. stanu na 31 grudnia 2010 r. - „Pomoc przyznana osobom i rodzinom poszkodowanym w wyniku powodzi, obsunięcia się ziemi lub huraganu w 2010 r. (DPS-III-13-DG/2010)”, sporządzone na podstawie jednostkowych sprawozdań jst. Ww. sprawozdanie do Ministra Pracy i Polityki Społecznej zostało skorygowane w dniu 9 marca 2011 r.¹⁰, w związku ze złożoną przez gminę Gąbin 14 lutego 2011 r. informacją o niższym o kwotę 96,2 tys. zł wykonaniu zadania, niż podanym w pierwotnym sprawozdaniu.

3. Sprawowanie nadzoru i kontroli nad wykorzystaniem przyznanych środków.

Do 21 stycznia 2011 r. MUW przeprowadził 9 kontroli (w tym 6 w zakresie prawidłowości postępowania przy przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków do 6 tys. zł, do 20 tys. zł i do 100 tys. zł.), w 8 z 32 jst objętych przedmiotową pomocą.

Wojewoda zobligował jst do przekazywania codziennej informacji o realizacji zadania i na ich podstawie dokonywał ocen rzeczywistego zapotrzebowania na kolejne środki. Analiza wniosków o pomoc z gmin Gąbin i Słubice wykazała, że weryfikowano otrzymywaną dokumentację w zakresie podpisów wójta, sołtysa oraz kierownika ośrodka pomocy społecznej, wymaganych m.in. wytycznymi Ministra wg pism: z 20 maja 2010 r. znak.:BUSKŻ.5941-6-1/10 oraz z 27 maja 2010 r. Na 50 skontrolowanych wniosków¹¹, 16 (32%) nie posiadało wszystkich wymaganych podpisów. Mimo w/w uchybień wnioski skierowano do realizacji z uwagi na konieczność pilnego udzielenia pomocy poszkodowanym.

Procedura weryfikacyjna obejmowała również kontrolę wnioskowanych przez gminy kwot pomocy do 100 tys. zł, z wartością wyceny kosztorysowej. Wszystkie przyjęte do realizacji wnioski, poza jednym przypadkiem zawierały kwoty wynikające z ww. wycen. W przypadku wniosku z dnia 30 lipca 2010 r. gminy Słubice, na kwotę 3.008.446 zł

⁸ Dalej wytyczne MSWiA z 27 maja 2010 r.

⁹ Zgodnie z pismem z MSWiA z 18 czerwca 2010 r. znak BUSKŻ 5941-7-30/10 Wojewoda zobowiązany był do przekazywania codziennych informacji dotyczących wypłaty zasiłków celowych. Pismem z dnia 25 listopada 2010 r. znak USKŻ-II-59-4101/10 częstotliwość przekazywanych informacji ograniczono do jednego w tygodniu.

¹⁰ Zgodnie z pismem Wojewody Mazowieckiego z dnia 22 marca 2011 r. znak WK.V.1610.1.2011 r. przekazany w dniu 24 marca 2011 r.

¹¹ „Zbiorecznych informacji dotyczących osób uprawnionych do przyznania pomocy na remont lub odbudowę budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, poszkodowanych w wyniku powodzi w

w wyniku braku weryfikacji przyjęto do realizacji wskazane przez gminę wyższe wartości, które nie uwzględniały wskaźnika odchylenia od średniej krajowej do cen robót wykonywanych w obiektach inżynieryjnych.¹² Skutkiem braku weryfikacji wniosku było przekazanie do gminy środków w kwocie wyższej o 56.128,32 zł od wartości wycen rzeczoznawców, uwzględniających ww. wskaźnik.

W badanym okresie, działania Wojewody i jego służb dotyczące udzielania pomocy poszkodowanym w wyniku powodzi występujących w 2010 r., były przedmiotem 5 skarg. Na 5 skontrolowanych postępowań, w trzech przypadkach nie stwierdzono uchybienia terminu załatwienia, natomiast skarga nr 562/2010 została załatwiona 14 dni po terminie określonym w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r.¹³ a skargę nr 490/2010 przekazano właściwemu organowi z przekroczeniem o 4 dni terminu określonego w art. 231 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks Postępowania Administracyjnego.¹⁴

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Dokonanie kontroli wydatkowania przez Gminę Słubice środków na zasiłki na remont lub odbudowę 17 nieruchomości¹⁵ wymienionych we wniosku z dnia 30 lipca 2010 r., dla których wnioski nie uwzględniał wskaźnika odchylenia od średniej krajowej do cen robót wykonywanych w obiektach inżynieryjnych.
2. Załatwianie skarg w terminach określonych przepisami.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje od Pana Wojewody w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

maju i czerwca
2010 r. –do 20.000zł/do 100 tys. zł”, dalej „Zbiorcza informacja (...) do 20 tys. zł/100 tys. zł”;

¹² 0,943 dla województwa mazowieckiego;

¹³ Dz. U. z 2010 r. Nr 123, poz. 835 ze zm.

¹⁴ Dz. U. t. j. z 2000 Nr 98 poz. 1071 ze zm.

¹⁵ nr wyceny: 20, 21, 22, 24, 29, 33, 35, 36, 40, 43, 58, 59, 62, 69, 70, 75, 76.